

Emil Moestue! Det er vel knapt en filatelist i Norges land som ikke kjenner det navnet. Det er naturligvis den virksomhet som Emil Moestue AS sto for, først og fremst trykking av en stor del av Norges frimerker (pluss undertegnede s yndlingstema: søknadskort til forsyningsnemnda og svarkort derfra), som er grunnlaget for dette kjennskapet, foruten at foretaket også utga Almanakk for Norge i en svært lang årrekke og faktisk hadde enerett på dette etter avtale med Universitetet i Oslo. Denne eneretten ble opphevet i 1987. Emil Moestue AS er i dag en saga blott pga. fusjon.

Men den som sendte dette brevkortet til Herren Hugo Schück & Co., Ratibor, den 23. juli 1883, var Emil Moestue personlig. Presis 2 måneder tidligere hadde han, 30 år gammel, etablert forretning i Christiania. Én kilde sier at dette var en papirhandel som så utviklet seg til spesialforretning for kontortrykksaker og protokoller, mens en annen synes å mene at den helt fra begynnelsen hadde navnet "Emil Moestue, Specialforretning for Kontortryksaker og Protokoller". Hvordan det nå var, denne forretningen økte sterkt i omfang og ble omdannet til aksjeselskap i 1916. Emil Theodor Moestue var ikke med på det, for han ble ikke så gammel; han var knapt 45 år da han døde i 1897. Det var først hans enke Caspara og senere noen av parets sønner som drev bedriften videre.

Kortets forside med adressat og adresse har vakker og lettlest håndskrift, likeså er signaturen på baksiden pen og tydelig. Men brødteksten er sannelig ikke lett å forstå. Etter sigende skal skriftstilen være typisk for perioden. Det jeg mener å få ut av det, er at Moestue viser til sin tidligere henvendelse og ber om tilbud på tilvirkning av papir.

Ratibor - låter ikke det veldig musikalsk og eksotisk? Stedet heter ikke det i dag. Det ligger i sydlige Polen og heter Raciborz. Dette (eller noe svært lignende) later til å ha vært også den opprinnelige navneformen, i skriftlige kilder første gang nevnt i 845 som en festning. Som by var stedet den første hovedstad i Øvre Schlesien (eller hva det het den gangen). Det var hovedsakelig slavisk befolkning i området, men det fant etter hvert sted en stor innvandring av tyskere, noe som påvirket såvel det lokale språket som byens navn - derfor Ratibor. Tidvis var Øvre Schlesien under tysk eller østerriksk administrasjon, og området ble i 1939 annektert av Tyskland. Etter 2. verdenskrig gjorde både Polen og Tsjekkoslovakia krav på området. En mindre del av Øvre Schlesien forble i Tyskland, en annen mindre del ble tillagt Tsjekkoslovakia, mens storparten, inklusive Ratibor, altså endte i Polen. Fra de polske og tsjekkiske områdene ble alle tyskere utvist - det er oppgitt at mer enn 3 millioner ble fordrevet. Imidlertid er befolkningen fortsatt i stor grad en blanding av slaviske og germanske folk. Jeg har sett avbildet et tysk frimerke stemplet i Ratibor, men er ellers helt ukjent med områdets posthistorie.

Kilder: Almanakkforlaget: Historien om Emil Moestue og Almanakkforlaget.
Store norske leksikon: Emil Moestue - utdyping.
Store norske leksikon: Schlesien.
Wikipedia: Raciborz.
Egen samling.